

Vil ha kontrollutvalg også for E-tjenesten

102449

**OSLO (NTB): Stor-
tingsrepresentant
Svein Alsaker mener vi
bør få et kontrollutvalg
for den militære etter-
retningstjenesten på
samme måte som for
politiets overvåkings-
tjeneste.**

Boka «Vi som styrer Norge» handler om båndene mellom enkelte kretser i Arbeiderpartiet og de hemmelige tjenestene, særlig i deler av Forsvarets etterretningstjeneste. Forfatterne Viggo Johansen, Pål T. Jørgensen og Finn Sjøe hevder at e-tjenesten ble misbrukt til politisk overvåking. Blant annet mottok daværende statssekretær Erling Norvik en advarsel fra høystående offiserer om at statsministerens kontor ble avlyttet av Forsvarets etterretningstjeneste.

Forfatterne peker ut seksjonssjef Trond Johansen i e-tjenesten som nøkkelmanen i forbindelsene mellom Arbeiderpartiet og e-tjenesten.

Hvis de er korrekte, er opplysningene skandaløse og fullstendig uakseptable. Uavhengig av det mener jeg vi bør ha et kontrollutvalg for den militære etterretningstjenesten slik vi har for overvåkingstjenesten. Et slikt kontrollutvalg må kontrollere at e-tjenesten opererer innenfor klare fullmakter som er politisk styrt, sier Alsaker til NTB. Alsaker er medlem av Stortingets justiskomite og var sakordfører for Mossadsaken.

Nåværende etterretningssjef, generalmajor Alf Roar Berg, sier at opplysningene om avlytting blant annet av statsministerens kontor er helt ukjente for han. Men han er ikke motstander av å opprette et kontrollutvalg for Forsvarets etterretningstjeneste.

Jeg har ingen store motforestillinger mot en kontrollinstans også for etterretningstjenesten dersom det er et utbredt ønske om det, sier Berg til Aftenposten.

Willoch informert

Erling Norvik, fylkesmann i Østfold, bekrefter overfor NTB at han ble oppsøkt av to personer fra den militære etterretningen da han var statssekretær for daværende statsminister Kåre Willoch. De to som Norvik kjente fra før, fortalte at det foregikk

telefonavlytting ved kontoret.

Påstandene fra disse to tok jeg umiddelbart opp med Willoch. Vi tok så kontakt med rette vedkommende i regjeringen som hadde ansvaret for slike saker, sier Norvik til NTB. Anders C. Sjaastad var på dette tidspunkt forsvarsminister.

Tidligere forsvarsminister Anders Sjaastad sier til NTB at han undersøkte påstandene om politisk avlytting, men at han fikk tilbakemelding om at slikt ikke forekom.

Vi sjekket opplysningene gjennom vårt system, og jeg fikk den tilbakemelding at det ikke var noen grunn til å tro at det hadde forekommet noen avlytting. Såvidt jeg kan huske var også opplysningene fra Erling Norvik langt vagere enn det som skal fremkomme i boken «Vi styrer Norge», sier Anders Sjaastad til NTB.

Arkivet ble ikke brent

Forfatterne skriver også at arkivet som tidligere partisekretær Ronald Bye hevdet at han brente i 1968, fortsatt eksisterer. Youngstorgets eget overvåkingsapparat har også vært virksomt lenge etter at man til nå har trodd det var avvirket, går det fram av boka.

Tidligere partisekretær Ronald Bye skrev i sin bok «Sersjanten» at hele arbeiderbevegelsens ruvende overvåkingsarkiv ble flammetes rovt i 1968. Men det er knapt nok en halv sannhet at arkivet ble brent, heter det i boka. Deler av arkivet skal være i god behold og eksisterer den dag i dag.

Det består ifølge forfatterne av dokumenter og rapporter fra Overvåkingspolitiet og av lydbåndruller, gamle Tandberg-ruller, som stammer fra avlytting. Opptakene er gjort både av Overvåkingspolitiet og Youngstorgets egne folk. Haakon Lie har brukt det i forbindelse med et bokprosjekt om kommunistpartiets historie. Prosjektet ble aldri fullført, og Lie har overlatt materialet til Paul Engstad jr. - tidligere sekretær for Aps Stortingssgruppe. Engstad sitter nå i London og skriver. Bok!

Trond Johansen

Men boka «Vi som styrer Norge» handler først og fremst om Trond Johansen.

Johansen har vært i etterretningssvirksomheten helt siden krigen, er seksjonssjef i etterretningstjenesten, og har som ansvarsområde kontakten med de utenlandske tjenester.

ÅPENHET: Stortingetsrepresentant, Svein Alsaker, mener det nå er på tide at også E-tjenesten får sitt kontrollutvalg.

Johansen er i tillegg svært politisk interessert og har vært medlem av Arbeiderpartiet i mer enn 30 år. Han har sittet i partiets internasjonale utvalg i rundt 20 år, og var nær venn av tidligere utenriksminister Knut Frydenlund. Han er nå rådgiver for utenriksminister Thorvald Stoltenberg.

Ja, mer enn det. Han er en venn gjennom mange år, sier Stoltenberg i en kommentar til Dagbladet.

Johansen forkynte Steen «dødsdommen»

Av Steinar Brox

OSLO: Det var Trond Johansen som forkynte den politiske dødsdommen over Reiulf Steen, går det fram av boka til Viggo Johansen, Pål T. Jørgensen og Finn Sjøe «Vi som styrer Norge»

En dag ble Steen oppsøkt i sitt hjem, den gang i en av statsboligene i Fritznerns gate. Steen var jo ikke bare partileder. Han var samtidig handelsminister i Odvar Nordli's regjering, og kunne nyte godt av statens boliger.

Den kortvokste, tette mannen med lite hår og raske bevegelser gikk rett på sak:

Det beste ville være om du trer tilbake som partileder og i stedet blir «elderly statesman», Reiulf, sa han.

Dødsdommen over Steen

som leder av det norske Arbeiderparti ble på samme tid forkynt og satt ut i livet i en eneste setning, skriver forfatterne. «Noen hadde snakket sammen.» Budbringeren var Trond Johansen.

Steen og Engen

Arvid Engens rolle i den nye boka er bare sporadisk: Møbelhandleren fra Jessheim som tok opp samtaler med politikere og andre på bånd, og ellers intrigerte på høyt plan, var aldri en del av «apparatet», går det fram. Heller ikke Per Karlsen, faglig-politisk sekretær, som ifølge forfatterne lyttet ved dørene. De som derimot visste var folk som partisekretærene Jakob Grava og Ronald Bye. Kanskje også Ivar Leveraas. Rolf Hansen og Trygve Bratteli visste. Reiulf Steen visste neppe om apparatet, skrive de.

Noen ganger entret Arvid Engen scenene og begynte å

hjelpe Reiulf som en slags personlig rådgiver og barmhjertig samaritan. Men Trond Johansen dukket ikke opp i den turbulente tiden på 60-tallet.

Senere dukket han imidlertid opp, som aktiv støtte-spiller for Steen sammen med sin kone Grethe Johansen foran landsmøtet i 1975. Samtidig drev møbelhandler Engen en aktiv kampanje for Steen.

Den dag i dag undrer enkelte i Arbeiderpartiet seg over hva dette var uttrykk for. Var det den suverene «E-sjefen» som kjempet for sinnmann ut fra kyniske perspektiver? Eller var det Reiulf Steen som trakk veksler på sin «spesialressurs» i kampen for å bli formann. Sannheten er sannsynligvis enkel, skriver forfatterne: De to hadde bruk for hverandre. Men Johansen opererte ut fra spesielle, profesjonelle motiver.